



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 7 grudnia 2022 r.

Poz. 8465

UCHWAŁA NR XLVI.432.2022
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE PODHALAŃSKIM

z dnia 30 listopada 2022 roku

w sprawie : przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /tj. Dz.U. z 2022r. poz. 559 z późn. zm./, art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tj. Dz.U z 2022r. poz. 447 z późn. zm./

Rada Miejska w Makowie Podhalańskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Makowa Podhalańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Edward Orawiec

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Makowie Podhalańskim
ul. Rynek 11, 34-220 Maków Podhalański
NIP 552-14-39-505 Regon 002422811
e-mail: mops@makow-podhalanski.pl
woj. małopolskie

Załącznik do uchwały Nr XLVI.432.2022
Rady Miejskiej w Makowie Podhalańskim
z dnia 30 listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023 – 2025



MAKÓW PODHALAŃSKI

2022

Wstęp

Rodzina stanowi istotę każdego społeczeństwa, jest traktowana jako wartość nadrzędna. Liczne funkcje rodziny sprawiają, że zachodzi w niej skomplikowany proces przekazywania, przyswajania kultury oraz wartości społecznych i indywidualnych. Rodzina jest systemem modelowych zachowań społecznych, to w niej jednostka uczy się ról rodzinnych oraz pozarodzinnych, postaw społecznych. Rodzina stanowi i decyduje o jakości całych społeczeństw. Prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa jest nieoderwanie związane z prawidłowo funkcjonującą rodziną. Rodzina jest kolebką rozwoju wartości uniwersalnych, najważniejszych, co ma istotne znaczenie dla wszystkich systemów społecznych.

Ostatnie lata niosą ze sobą wiele zmian w funkcjonowaniu rodzin oraz całych społeczeństw. Zmiany o charakterze gospodarczym i ekonomicznym wpływają na codzienne funkcjonowanie każdej z rodziny, powodując przemiany w większości sfer życia dotykając wszystkich kategorii ludności, niezależnie od wieku, pochodzenia lub statusu społecznego.

Współczesne społeczeństwa napotykają szereg wyzwań, gdzie życie ludzkie wydaje się być niezwykle kruche, a uniwersalne wartości wydają się tracić na znaczeniu. Obecnie człowiek musi stale mierzyć się z presją konsumpcjonizmu, co sprawia, że pytanie „mieć czy być?” staje się niezwykle aktualne.

W obliczu kryzysów i nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, Państwo zapewnia pomoc i wsparcie w celu przezwyciężenia problemów wszystkim członkom rodziny. Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę z rodziną ma na celu zapewnienie skutecznej ochrony dzieci oraz środowiska rodzinnego.

To właśnie idea zapewniania ochrony dobra dziecka i rodziny, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, mając na uwadze troskę o stworzenie optymalnych warunków do rozwoju i samodzielnej przyszłości, ochrony praw i wolności przyświecała powstaniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

To w niej określono między innymi obowiązek tworzenia gminnych Programów Wspierania Rodziny, które mają na celu stworzenie kompleksowego systemu zapewniającego pomoc i wsparcie dla rodzin i dzieci przeżywających trudności w samodzielnym funkcjonowaniu oraz problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Podstawą Programu jest ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447, z późn. zm.), uwzględnia ona regulacje zawarte w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 1329).

Głównym założeniem Gminnego Programu jest ujęcie rodziny i dziecka jako całościowego systemu, uwzględnienie i poszanowanie prawa wolności i godności poszczególnych członków rodziny. Program zakłada wdrożenie działań, które mają na celu umożliwienie dziecku powrót do rodziny biologicznej w przypadku umieszczenia w pieczy zastępczej. Dokument uwzględnia również sytuację kobiet z zagrożoną ciążą, narodzinami dziecka z nieuleczalną chorobą w ramach ustawy „Za życiem”.

Program ma na celu zbudowanie skutecznie działającego systemu wsparcia instytucjonalnego dla dzieci i rodzin. Szerokie spektrum problemów, z jakimi mierzy się we współczesnym świecie rodzina sprawia, że niesienie skutecznej pomocy dzieciom i rodzinom jest możliwe jedynie poprzez wypracowanie współpracy i zaangażowania wszelkich podmiotów działających na rzecz rodziny.

Podstawy prawne Programu

Za podstawę do niniejszego Programu przyjęto m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 z późn. zm.)
- Konwencja o Prawach Dziecka (t.j. Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 roku poz. 447, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268, z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1329)

1 Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

1.1 Zadania gminy

W ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone zostały zadania gminy. W Gminie Maków Podhalański powyższe realizowane jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim. Do głównych zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - 1) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - 2) organizowanie szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających
 - 3) organizowanie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - 1) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - 2) kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie; w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

2 Formy wsparcia rodziny prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim

Na terenie Gminy Maków Podhalański obowiązek wspierania rodzin realizuje Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim. Pomoc i wsparcie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze odbywa się poprzez wsparcie w opiece i wychowywaniu dziecka, ale także poprzez koordynację przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu w przypadku narodzin bardzo ciężko chorego dziecka. Działalność wspierająca funkcjonowanie rodziny prowadzona jest poprzez:

- 1) dokonaniu analizy sytuacji rodziny i jej środowiska rodzinnego,
- 2) diagnozie oraz rozpoznaniu przyczyn kryzysu w rodzinie, celem wypracowania odpowiednich i skutecznych form oddziaływania, zapewniających przewycięzenie trudności przez rodzinę,
- 3) wzmacnianiu roli i funkcji rodziny,
- 4) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodzin,
- 5) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin,
- 6) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 7) pomocy w integracji rodziny oraz dążenie do reintegracji rodziny.
- 8) poradnictwa w zakresie pokonywania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka urodzonego z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim w swojej działalności współpracuje z następującymi instytucjami, organizacjami oraz służbami:

- 1) Urzędem Miejskim w Makowie Podhalańskim,
- 2) Placówkami oświatowymi znajdującymi się na terenie gminy Maków Podhalański,
- 3) Organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie gminy Maków Podhalański,
- 4) Kościołem Katolickim,
- 5) Rodzinami zastępczymi funkcjonującymi na terenie gminy Maków Podhalański,
- 6) Miejskim Ośrodkiem Kultury w Makowie Podhalańskim,
- 7) Ośrodkami Pomocy Społecznej znajdującymi się na terenie powiatu suskiego,
- 8) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej,
- 9) Zespołem Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej,
- 10) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Podhalańskim,
- 11) Ośrodkiem Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym w Juszczyźnie,

- 12) Miejską Przychodnią Zdrowia w Makowie Podhalańskim
- 13) Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Makowie Podhalańskim
- 14) Policją
- 15) Sądem Rejonowym w Suchej Beskidzkiej.

2.1 Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

Mając na uwadze konieczność zapewnienia całościowego wsparcia rodzinom, oprócz pomocy finansowej oraz rzeczowej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim, oferuje wsparcie w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Konsultacje specjalistyczne prowadzone są w formie kontaktu z:

- 1) psychologiem,
- 2) prawnikiem,
- 3) konsultacji pedagogicznych.

Wsparcie specjalistyczne udzielane jest na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Punkcie Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

2.2 Terapia i mediacje

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Makowie Podhalańskim świadczy pomoc terapeutyczną, poradnictwo oraz wsparcie dotyczące uzależnień, które realizowane jest w Punkcie Konsultacyjnym.

Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie zapewnia pomoc i wsparcie dla ofiar dotkniętych przemocą w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Zespołem Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej, dzięki tej współpracy w sytuacjach interwencyjnych i kryzysowych zapewniana jest profesjonalna pomoc i wsparcie dzieciom i rodzinom.

Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, trudnościami edukacyjnymi realizowana jest poprzez współpracę z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Podhalańskim.

2.3 Pomoc prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługuje osobom uprawnionym, które nie są w stanie ponieść kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej w prywatnych kancelariach adwokackich lub kancelariach radców prawnych. Nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w budynku Urzędu Miejskiego w Makowie Podhalańskim i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim.

2.4 Pomoc finansowa oraz rzeczowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej realizuje pomoc osobom i rodzinom mającym problemy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać poprzez wykorzystanie własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Pomoc społeczna ma na celu zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, prowadzeniu działań profilaktycznych i zmierzających do integracji społeczności lokalnej.

Na podstawie art. 7 ww. ustawy, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
 - a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- 10) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 12) alkoholizmu lub narkomanii,
- 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wsparcie finansowe realizowane jest w postaci zasiłków:

- a) stałego,
- b) okresowego,
- c) zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego,
- d) zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną lub w wyniku zdarzenia losowego,
- e) składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
- f) sprawowania pogrzebu,
- g) zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie.

Pomoc na rzecz dzieci świadczona jest również w ramach rządowego programu, który jest formą pomocy mającej na celu wsparcie rodzin w dożywaniu uczniów w wyznaczonych punktach na terenie Gminy Maków Podhalański. Ta forma pomocy obejmuje pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

2.5 Praca socjalna

Praca socjalna jest jedną z możliwości udzielenia niematerialnego wsparcia osobom i rodzinom przeżywającym trudności. Ma na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w środowisku lokalnym. Praca socjalna ma na celu rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej rodzin. Prowadzona jest ze społecznością lokalną w celu zapewnieniu współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Profesjonalną pracę socjalną świadczy wykwalifikowana kadra pracowników socjalnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim. Praca socjalna prowadzona jest w formie:

- a) pracy socjalnej z jednostką,
- b) pracy socjalnej z grupą osób lub rodziną,

Wśród form pracy socjalnej oferowanej przez MOPS Maków Podhalański wyróżnić można:

- a) działania mające na celu pomoc doraźną w szczególnie nagłych przypadkach,
- b) formę wspomagającą, wynikającą z diagnozy i analizy sytuacji osoby/rodziny,
- c) działania wspierające rozwój osób zagrożonych patologiami społecznymi.

2.6 Projekty socjalne

Poprzez działalność w ramach projektów socjalnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim dąży do aktywizacji i integracji społecznej beneficjentów projektów. Oddziaływania powyższe ukierunkowane są na osoby i rodziny zagrożone ubóstwem, marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym. Zapewniane jest wsparcie na płaszczyźnie zawodowej, rodzinnej i zdrowotnej. W ramach projektu socjalnego prowadzona jest diagnoza przyczyn problemów w funkcjonowaniu społecznym i rodzinnym oraz określeniu możliwości pokonania trudności. Projekty socjalne stwarzają warunki do rozwoju zawodowego, podniesienia kwalifikacji zawodowych beneficjenta, poprawienia swojej sytuacji na rynku pracy. To także możliwość otrzymania wsparcia specjalistycznego poprzez udział w grupach wsparcia, skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej, terapii rodzin.

2.7 Asystent rodziny

Asystent rodziny w swojej pracy realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do głównych zadań asystenta rodziny należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
 - a. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (t.j. Dz. z 2020 r. poz. 1329)
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą;

Współpraca asystenta z rodziną prowadzona jest na podstawie Planu Pracy z Rodziną, który współtworzony jest z udziałem rodziny oraz przy konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plan zawiera indywidualną analizę sytuacji rodziny, diagnozę trudności i problemów, analizę zasobów, słabych i mocnych stron rodziny, a także określa cele do osiągnięcia i działania do realizacji.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej ważnym aspektem pracy asystenta jest współpraca z koordynatorem pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej. Powyższa współpraca obejmuje:

- przekazanie organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej Planu Pracy z Rodziną, który jest opracowywany i realizowany przez asystenta rodziny we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udział w przygotowaniu planu pomocy dziecku we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i odpowiednio rodziną zastępczą, prowadzącym rodzinny dom dziecka lub we współpracy z placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego;

- udział przy dokonywaniu okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i instytucjonalnej przez zespół w skład, którego wchodzi asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną.

W ramach podejmowanych działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, asystent współpracuje również z jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz jednostkami pozarządowymi.

Istotną kwestią pracy asystenta rodziny jest współpraca z kadrami pedagogicznymi szkół i placówek wychowawczych. Podejmowane są działania na rzecz poprawy funkcjonowania szkolnego dziecka, skoordynowanych działaniach celem przeciwdziałania problemom opiekuńczo - wychowawczym.

W przypadku rodzin objętych asystenturą, która zmaga się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie asystent współpracuje z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz z grupami roboczymi, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Asystent rodziny najczęściej pracuje w miejscu zamieszkania rodziny. Zadaniem asystenta jest towarzyszenie rodzinie w procesie przezwyciężania trudności, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi. Motywowanie członków rodziny do podejmowania aktywnych kroków celem wyjścia z kryzysu. Aby praca asystenta rodziny była skuteczna, musi obejmować wszystkich członków rodziny, zmierzać do zachowania integralności rodziny oraz przeciwdziałać jej marginalizacji. Oddziaływania asystenta ukierunkowane są także na rozwój kompetencji rodzicielskich, poprawę sytuacji materialnej i bytowej rodziny, przeciwdziałaniu umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Celem ustawy „Za życiem” wprowadzonej w 2016 r. jest zapewnienie wsparcia rodzicom doświadczającym ciężkiego, nieodwracalnego upośledzenia lub nieuleczalnej choroby, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka. Zadaniem asystenta rodziny jest prowadzenie koordynacji poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Powyższa koordynacja poradnictwa odbywa się poprzez:

- 1) opracowanie wspólnie z rodzicami katalogu możliwego do uzyskania wsparcia,
- 2) występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu osób uprawnionych, na ich żądanie, do podmiotów wymienionych w ustawie, z wyłączeniem świadczeniodawców, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

2.8 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Maków Podhalański

Działający na terenie Gminy Maków Podhalański Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Burmistrza Makowa Podhalańskiego.

Główne zadania realizowane przez zespół interdyscyplinarny określone zostały w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 25 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249). Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w szczególności poprzez:

- 1) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.
- 2) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
- 3) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.
- 4) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenie pomocy w środowisku lokalnym.
- 5) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatu Policji, instytucji oświaty i ochrony zdrowia, przedstawiciele Sądu Rejonowego i Prokuratury oraz organizacji pozarządowych.

3 Charakterystyka Gminy Maków Podhalański – ujęcie statystyczne

Dane zawarte w opracowaniu statystycznym pochodzą z źródeł własnych MOPS w Makowie Podhalańskim oraz opracowań GUS.

Gmina Maków Podhalański jest gminą miejsko – wiejską, leżącą w powiecie suskim. W skład Gminy, oprócz samego miasta stanowiącego centrum administracji gminy wchodzi wsie: Białka, Grzechynia, Juszczyń, Kojaszówka, Wieprzec i Żarnówka. Gmina Maków Podhalański stanowi 15,8% powierzchni powiatu, 0,7% powierzchni województwa.

W sferze demograficznej, na przestrzeni lat 2019 – 2021 można zaobserwować spadek liczby ludności w Gminie Maków Podhalański. W 2019 r. Gmina Maków Podhalański liczyła 16 077 mieszkańców, a w 2021 r. liczba ta wyniosła 15 855. Na przestrzeni ostatnich trzech lat w gminie Maków Podhalański utrzymuje się przewaga liczby kobiet do mężczyzn. W 2021 r. w Gminie zamieszkiwało o 205 kobiet więcej niż mężczyzn.

Rok	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców	16 077	15 952	15 855
Liczba kobiet	8 159	8 085	8 030
Liczba mężczyzn	7 918	7 867	7 825

Poddając analizie rozkład wieku mieszkańców Gminy Maków Podhalański w 2021 r. dokonano procentowego rozbitcia kategorii wiekowych w porównaniu do procentowego rozkładu mieszkańców w województwie małopolskim

Kategoria wiekowa	0-14 lat	15-64 lat	65+
Gmina Maków Podhalański	15,5%	66,9%	17,6%
Województwo małopolskie	16,2%	66,1%	17,7%

W Gminie Maków Podhalański zauważyć można spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotnych w 2021 r. Wzrost liczby osób bezrobotnych w 2020 r. należy utożsamiać z ogólnoswiatową sytuacją ekonomiczną spowodowaną kryzysem gospodarczym wywołanym stanem epidemii. Odnotować można spadek osób długotrwale bezrobotnych w 2021 r. w stosunku do 2020 r. Większą część osób bezrobotnych stanowią kobiety: 160 do 151 mężczyzn w 2021 r.

Rok	2019	2020	2021
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych	345	433	311
Liczba kobiet	190	223	160
Liczba mężczyzn	155	210	151
Długotrwale bezrobotni	127	171	149

Analizując dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia MOPS w Makowie Podhalańskim na przestrzeni lat 2019 – 2021, zauważyć można spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia w stosunku 2021 r. do 2019 r. i nieznaczny wzrost w 2021 r. do 2020 r., kiedy ze świadczeń pomocy społecznej korzystało mniej mieszkańców Gminy Maków Podhalański.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2019	2020	2021
Ogółem	413	318	332
Wieś	239	173	184

Poddając analizie dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zauważyć można, iż w 2021 roku dominującą przyczyną uzasadniającą korzystanie z pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba a następnie ubóstwo i niepełnosprawność. Na terenie Gminy w latach 2019 – 2021 odnotować można spadek liczby rodzin dotkniętych ubóstwem, z 279 w 2019 roku do 216 rodzin w 2021 r. Po początkowym spadku liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w latach 2019 i 2020 r., w 2021 r. ponownie wystąpił wzrost. Wzrost w ostatnich latach 2020 – 2021 obserwuje się w liczbie rodziny zmagających się z długotrwałą lub ciężką chorobą. Na przestrzeni lat 2020 – 2021 zauważyć można utrzymującą się na podobnym poziomie liczbę przyznanych świadczeń z powodu problemów opiekuńczo – wychowawczych. Niepokojącym zjawiskiem na przestrzeni ostatnich trzech lat jest wzrost liczby udzielonych świadczeń z powodu choroby alkoholowej, w 2019 r. wynosiła ona 43 rodzin, w 2021 r. już 55 oraz przemocy w rodzinie z 2 przypadków w 2019 r. do 10 rodzin w 2021 r.

Poniższa tabela systematyzuje omówione dane zawierające informacje o liczbie rodzin dotkniętych trudną sytuacją życiową.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2019	2020	2021
Ubóstwo	279	224	216
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	5	8	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	63	48	46
w tym: wielodzietność	54	45	38
Bezrobocie	114	96	105
Niepełnosprawność	158	132	152
Długotrwała lub ciężka choroba	248	210	228
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	110	63	60
Przemoc w rodzinie	2	1	10
Alkoholizm	43	48	55
Narkomania	0	0	2
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	4
Sytuacja kryzysowe	3	4	1
Zdarzenie losowe	0	1	4

Reasumując powyższe dane zauważalna jest tendencja spadku liczby mieszkańców Gminy Maków Podhalańskim. Powyższa tendencja utrzymuje się już od kilku lat. Po wzroście liczby osób bezrobotnych odnotowaną w 2020 r. nastąpił w kolejnym roku spadek osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Powyższego należy upatrywać w kryzysie ekonomicznym w czasie pandemii w 2020 r. Obserwuje się również tendencję spadkową w liczbie przyznawanej pomocy z powodu ubóstwa. Wzrasta liczba przyznawanej pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w latach 2020 – 2021. Niestety niepokojącym zjawiskiem jest wzrost przyznawanej pomocy z tytułu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie. Na podobnym poziomie utrzymuje się w latach 2020 – 2021 r. liczba przypadków korzystania z pomocy społecznej z powodu bezradności w sytuacjach opiekuńczo – wychowawczych.

Analizując zjawisko przemocy w rodzinie należy zauważyć, że w latach 2019 – 2020 r. zaobserwować można było spadek liczby prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, jednakże w 2021 r. prowadzono o 4 więcej procedury niż w roku poprzedzającym. Na przestrzeni ostatnich lat 2019 – 2021 zauważyć można spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty” z 29 w 2019 roku do 21 w 2021 r. W roku 2020 znacząco spadła liczba organizowanych grup roboczych jak również spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, co spowodowane było okresem obostrzeń związanych z pandemią.

Rok	2019	2020	2021
Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”	52	36	40
Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskiej Karty”	29	24	21
Liczba spotkań Grup Roboczych	118	58	56
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	5	2	5
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	34	17	25

Przy MOPS Maków Podhalański działa Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie. Punkt ma za zadanie zwiększać dostępność do pomocy i wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie. Pomoc specjalistyczną udzielają: prawnik, psycholog, dostępny jest również dyżurujący pracownik socjalny w godzinach pracy ośrodka. Na przestrzeni lat zauważyć można spadek liczby udzielanych konsultacji prawnych oraz utrzymującą się liczbę konsultacji psychologicznych w latach 2020 – 2021 r.

Rok	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających z konsultacji	42	26	14
Liczba osób korzystających z konsultacji psychologicznych	21	11	11
Liczba osób korzystających z konsultacji prawnych	21	15	3

3.1 Analiza sytuacji systemu pieczy zastępczej w Gminie Maków Podhalański

Analizując dane statystyczne za okres 2019 – 2021 zauważyć można nieznaczny wzrost liczby rodzin zastępczych na terenie gminy Maków Podhalański, z 3 w 2019 r. do 5 w 2021 r. Wzrasta liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Gminy, z 9 w 2019 r. do 14 w 2021 r.

Rok	2019	2020	2021
Łączna liczba rodzin zastępczych na terenie gminy Maków Podhalański	3	4	5
Łączna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie gminy Maków Podhalański	9	12	14

Przedstawiając dane dotyczące sytuacji pieczy zastępczej należy również uwzględnić sytuację, kiedy dziecko z Gminy Maków Podhalański, umieszczane jest w rodzinie zastępczej spoza terenu Gminy. W 2019 r. na dzieci z terenu Gminy Maków Podhalański umieszczone były w 4 rodzinach spokrewnionych oraz 2 niezawodowych. W roku kolejnym liczba rodzin zastępczych spokrewnionych wzrosła do 5, natomiast liczba rodzin niezawodowych, które sprawowały pieczę nad dziećmi z Gminy Maków Podhalański wyniosła 3. W roku 2021 dzieci były mieszane kolejno w 6 rodzinach spokrewnionych, 3 rodzinach niezawodowych i 1 rodzinie zawodowej.

W 2019 r. w pieczy zastępczej umieszczono w 2 rodzinach spokrewnionych 4 małoletnich dzieci. Powodem umieszczenia były niskie kompetencje wychowawcze oraz choroba alkoholowa. W 2020 r. w 2 małoletnich umieszczono w 1 rodzinie spokrewnionej oraz 1 rodzinie niezawodowej. Głównymi powodami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były niskie kompetencje wychowawcze oraz nadużywanie alkoholu przez rodziców. W 2021 r. 4 małoletnich dzieci umieszczono w 1 rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz w 1 rodzinie niezawodowej. Za przyczynę umieszczenia w rodzinach zastępczych należy upatrywać w nadużywaniu alkoholu przez rodziców oraz niskie kompetencje wychowawcze.

Analizując powyższe dane wysuwa się jeden główny wniosek, iż jedną z najczęstszych przyczyn umieszczenia małoletnich dzieci w pieczy zastępczej są: problem nadużywania alkoholu oraz niskie kompetencje wychowawcze (które mogą być następstwem choroby alkoholowej). Powyższe wskazuje na istotną rolę działań profilaktycznych pod kątem uzależnienia od alkoholu, jego wpływu na atmosferę rodzinną oraz sprawowanie

odpowiedzialnej opieki nad dziećmi jako formę przeciwdziałania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

3.2 Asystent rodziny

W latach 2019 – 2021 asystent rodziny zapewniał wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W latach 2019 – 2021 utrzymywał się podobny poziom liczby rodzin, z którymi współpracę podejmował asystent rodziny. W ww. okresie spadła liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta z 47 dzieci w 2019 r. do 43 w 2021 r. Zarówno w 2020 r. jak i w 2021 r. asystent rodziny zakończył współpracę z 4 rodzinami. Na podobnym poziomie utrzymuje się liczba rodzin współpracującymi z asystentem posiadającymi dzieci w pieczy zastępczej.

Bezsprzecznie na pracę asystenta rodziny wpłynął okres epidemii jaki nastał w 2020 roku. Odbiło się to znacząco na pracy w terenie asystenta rodziny, bezpośrednich kontaktach z członkami rodzinami oraz bezpośrednimi konsultacjami. W 2019 r. asystent rodziny przeprowadził 442 wizyty w środowisku rodzinnym, natomiast w 2020 r. liczba wizyt w środowisku bardzo spadła – do 124. Ze względu na poprawę sytuacji epidemiologicznej zauważalny jest wzrost liczby wizyty w środowisku w 2021 r., który wyniósł 183. W 2019 r. asystent przeprowadził 75 konsultacji z rodzinami na terenie MOPS, natomiast rok później liczba ta zmalała do 28 co należy wiązać z wprowadzeniu stanu epidemii oraz ograniczeniu w przyjmowaniu stron na terenie OPS. Również liczba konsultacji w latach 2019 – 2021 ujmuje reorganizację pracy asystenta rodziny i bezpośredniego kontaktowania się z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w pracę z rodzinami, co znalazło odzwierciedlenie zarówno w konsultacjach specjalistycznych jak również udziału asystenta w Zespołach do spraw dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	16	18	16
Liczba dzieci w rodzinach, z którymi współpracował asystent	47	47	43
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę	2	4	4
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, współpracującymi z asystentem	4	4	3
Liczba wizyt w środowisku asystenta rodziny	442	124	183

Liczba spotkań asystenta z rodzinami na terenie MOPS	75	28	55
Liczba konsultacji specjalistycznych	24	1	9
Liczba Zespołów ds. dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których brał udział asystent	10	1	3

4 Cele Programu Wspierania Rodziny w Gminie Maków Podhalański na lata 2023 – 2025

4.1 Cel główny

- Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

4.2 Cele szczegółowe

- Wzmacnianie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Kontynuowanie działań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w rodzinie.
- Promowanie wartości rodzinnych i właściwych postaw rodzicielskich.

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Maków Podhalański na lata 2023 – 2025 są wszystkie rodziny z obszaru gminy Maków Podhalański, które doświadczają trudności opiekuńczo – wychowawczych oraz borykające się z problemami życiowymi wpływającymi na jakość życia rodziny, w wypełnianiu funkcji opiekuńczych. Adresatami są również osoby sprawujące funkcję rodziny zastępczej oraz dzieci, które są częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej.

5 Działania do realizacji w ramach Programu

Lp.	Działania	Odbiorcy zadania	Realizator	Termin
1.	Zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparcia asystenta rodziny.	Rodziny z terenu Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
2.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania kryzysom i wspierania rodzin.	Dzieci, młodzież i dorośli z Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
3.	Udzielanie konsultacji prawnych z zakresu prawa rodzinnego.	Mieszkańcy Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
4.	Prowadzenie poradnictwa oraz konsultacji psychologicznych i pedagogicznych.	Mieszkańcy Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
5.	Współpraca merytoryczna z prokuraturą, sądem, policją, placówkami oświatowymi, gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacjami pozarządowymi oraz z osobami fizycznymi w zakresie wspierania rodziny	Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
7.	Organizacja oraz dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych podnoszących kwalifikacje w zakresie wspierania rodziny	Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	W miarę potrzeb
8.	Uczestnictwo w kampaniach i akcjach wspierających rodzinę	Mieszkańcy Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
9.	Udział w programach rządowych zapewniających pomoc w dożywianiu dzieci z rodzin przeżywających trudności	Rodziny z Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z placówkami oświaty	Lata 2023-2025

10.	Ustanowienie rodzin wspierających oraz finansowanie ich szkoleń i działalności	Rodziny z terenu Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
11.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Dzieci z terenu Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
12.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Rodziny z dziećmi zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych z terenu Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025
13.	Zapewnienie wsparcia kobietom w ciąży zagrożonej, rodzinom w przypadku narodzin ciężko chorego dziecka	Rodziny z terenu Gminy Maków Podhalański	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Lata 2023-2025

6 Zakładane źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 są środki finansowe:

- 1) środki własne Gminy Maków Podhalański,
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie wsparcia jednostek samorządu terytorialnego,
- 3) środki finansowe pozyskane z samorządu województwa,
- 4) środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych.

7 Zakładane rezultaty realizacji Programu

W wyniku realizacji działań zawartych w Programie zakłada się:

- 1) wzmocnienie oraz efektywne działanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych,
- 2) rozwój procesu aktywizacji osób oraz członków rodzin dysfunkcyjnych celem uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy,
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne, mających na celu zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie postaw prorodzinnych,
- 4) wzrost liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych.

8 Monitoring i ewaluacja

Monitoring oraz ewaluacja Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych oraz:

- 1) przedłożenie w terminie do dnia 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z ich realizacją.
- 2) opracowanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Monitoring oraz ewaluacja będą obejmować ocenę realizacji działań zaplanowanych w Programie Wspierania Rodziny 2023 – 2025. Otrzymane w ten sposób dane, pomogą ocenić stopień realizacji działań oraz osiągnięte cele. Prowadzona ewaluacja pozwoli określić efektywność i skuteczność przyjętych założeń programowych oraz sposobu wydatkowania środków finansowych. Ewaluacja umożliwi wskazanie nowych kierunków planowania działań w zależności od diagnozy potrzeb środowiska lokalnego w zakresie pomocy i wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

9 Spis treści

Wstęp.....	2-
1 Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	4
1.1 Zadania gminy	4
2 Formy wsparcia rodziny prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim.....	5
2.1 Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne	6
2.2 Terapia i mediacje	6
2.3 Pomoc prawna	6
2.4 Pomoc finansowa oraz rzeczowa	7
2.5 Praca socjalna	8
2.6 Projekty socjalne	8
2.7 Asystent rodziny	9
2.8 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Maków Podhalański	12
3 Charakterystyka Gminy Maków Podhalański – ujęcie statystyczne	12
3.1 Analiza sytuacji systemu pieczy zastępczej w Gminie Maków Podhalański	16
3.2 Asystent rodziny	18
4 Cele Programu Wspierania Rodziny w Gminie Maków Podhalański na lata 2023 – 2025	19
4.1 Cel główny	19
4.2 Cele szczegółowe	19
5 Działania do realizacji w ramach Programu	20
6 Zakładane źródła finansowania Programu	21
7 Zakładane rezultaty realizacji Programu	22
8 Monitoring i ewaluacja	22
9 Spis treści	23

Przewodniczący Rady Miejskiej

Edward Orawiec